

МИНИСТЕРСТВО НА
ПРАВОСЪДИЕТО И ПРАВНАТА
ЕВРОИНТЕГРАЦИЯ
№ 881/16.04.99

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Ан. Бончевски
или Г. Стоев

19.04.99

СТ А Н О В И Щ Е
ОТ МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО
И ПРАВНАТА ЕВРОИНТЕГРАЦИЯ

ОТНОСНО: искане на 57 народни представители от XXXVIII Народно събрание за установяване противоконституционността на разпоредбите на § 5д в частта относно израза "или на неговия купувач" и § 5е от Закон за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия (ЗППДОБП), както и на § 17 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗППДОБП (ЗИДЗППДОБП) и чл.12а от Закона за уреждане на необслужените кредити, договорени до 31.12.1990 г., създаден с § 22, т.3 от ПЗР на ЗИДЗППДОП

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение, произнесено от Конституционния съд на Република България на 30 март 1999 г., министърът на правосъдието и правната евроинтеграция е конституиран като заинтересувана страна по конституционно дело № 4/1999 г.

В указания от Конституционния съд срок и въз основа на проучване на искането на групата народни представители и на законодателството в тази област и практиката на Конституционния съд, предлагам на Вашето внимание следното становище по делото:

I. Относно § 5д в частта "или на негов купувач":

С изменението на ЗППДОП (обн. ДВ, бр.12/1999 г.), се дава възможност да се предоставя концесия или лицензия без търг или

конкурс не само на държавното предприятие, но и на неговия купувач, когато това е част от приватизационния договор.

В искането за установяване и обявяване противоконституционността на § 5д от ЗППДОБП се твърди, че посочената разпоредба противоречи на чл.4 чл.6 и чл.19 ал.2 от Конституцията на Република България. Според нас това твърдение е неоснователно по следните съображения:

Относно твърдението за противоречие с чл.4 от Конституцията:

Народните представители, които твърдят, че е налице противоречие на § 5д с чл.4 от Конституцията не са привели аргументи, които да потвърждават наличието на противоречие.

По същество чл.4 от Конституцията установява един от основните и най-важни правни ценности и принципи – принципа за правова държава, чийто фундамент е върховенството на Конституцията. Точно от този принцип се е ръководил законодателят, когато е допълнил Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия с нов § 5д като е изпълнил повелята на чл.18 ал.5 от Конституцията със закон да се уредят условията и реда при които държавата предоставя концесии за обектите и дейностите по чл.18 ал.1 до ал.4 вкл. от Конституцията.

Относно твърдението за противоречие с чл.6 от Конституцията:

Поддържаното в искането твърдение, че § 5д от Закона за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия противоречи на чл.6 от Конституцията, защото се създавало привилегировано положение за "купувача" на държавното предприятие с възможността на него да бъде предоставено концесия за обекти или разрешение за дейности, които са в предмета на дейност на същото това предприятие е несъстоятелно. В чл.6 ал.2 на Конституцията изчерпателно са посочени признаците за недопускане ограничения на права или предоставяне на привилегии и очевидна в случая е липсата на покритие между фактическия състав на § 5д от ЗППДОБП с този на чл.6 ал.2 от Конституцията.

Предвидената в § 5д на ЗППДОБП правна възможност за предоставяне на концесия или лицензия без да се провежда търг или конкурс, не е безпрецедентно законодателно решение. Такава възможност законодателят вече е установил с разпоредбата на чл.8 от Закона за концесиите, с условието, със закон да се определят случаите, при които това ще е допустимо. Създадената правна възможност точно купувача на държавното предприятие в това си качество да може при облекчени условия да получи концесия или разрешение за дейност, смятаме, че е свързана с правоприемството от продажбата, като купувачът ще продължи ползването на даден обект или извършването на дадена дейност, които в някои случаи са били единствен предмет на дейност на бившето държавно предприятие.

Неоснователно е опасението на групата народни представители, изразено в искането, че по този начин се създават привилегии за определени лица и ограничения за други. Това не е така, защото § 5д не ограничава кръга на кандидатите за купувачи, нито купувачите на държавните предприятия, а само създава една икономическа обвързаност между държавното предприятие и неговият купувач, без която процесът на приватизация би се затруднил. Опасенията се опровергават и от установената още в чл.5 на ЗППДОБП гаранция за всички физически и юридически лица, че могат да участват при равни условия в приватизацията, освен в случаите предвидени в същия закон. Разбира се изключенията, които законодателят е допуснал са били обществено необходими и социално оправдани (в чл.5 ал.2, в чл.чл.34 и 35).

Относно твърдението за противоречие с чл.19 ал.2 от Конституцията:

Разпоредбата на § 5д от ЗППДОБП визира концесионен режим, който засяга единствено публичната държавна собственост и затова той е несъотносим с изискванията на чл.19 ал.2 от Конституцията. Установеният в чл.19 ал.2 принцип може да се отнася за държавата, когато тя действа при пазарни условия т.е. в качеството си на частен собственик. Когато обаче държавата управлява публичната държавна собственост, която служи за удовлетворяване на обществените

интереси, тогава правилата на управление на тази собственост са конституционно обвързани само с чл.18 ал.5 на Конституцията т.е. те да бъдат определени със закон.

В този смисъл е и Решение № 30 от 1998 г. на Конституционния съд, което е напълно приложимо в настоящия случай.

II.Относно § 5е от ЗППДООП и § 17 от ЗИДЗППДОП, който е във връзка с § 5д от ЗППДОП

С разпоредбата се изключва приложението на Закона за административното производство и Закона за Върховния административен съд по отношение административните актове, издадени от органите по чл.3 от ЗППДОП. Предвидено е обжалването да става по общия исков ред.

Конституционния съд е имал възможността да се произнесе по въпроса доколко е допустимо необжалваемост на административните актове с Решения № 14/1992 г., 21/1995 г., 5/1997 г., 27/1998 г. По принцип съдът приема, че "законодателят може да установява изключения от съдебния ред за обжалване на административните актове само тогава, когато това изключение не накърнява конституционно признати основни права и свободи на гражданите". Прието е, че извън този критерий може да намери приложение разпоредбата на чл.120, ал.2, от Конституцията, съгласно която всички административни актове подлежат на обжалване, с изключение на изрично посочените със закон.

Следва да се има предвид, че разпоредбата на § 5е от ЗППДОП не установява необжалваемост изобщо на приетите административни актове, а въвежда различен от установения ред за обжалване на актове от този вид – обжалване по общия исков ред. И в двата случая обаче крайният резултат е наличие на възможност за обжалването им пред съда.

По аргумент на по-силното основание щом в определени случаи е допустимо да се установи необжалваемост изобщо, то следва да се приеме, че с още по-голямо основание е допустимо да се предвиди изключение от това правило под формата на обжалване по общия исков ред.

Въз основа на горното поддържам становището, че разпоредбата на § 5е от ЗППДОП и разпоредбата на § 17 от ПЗР на ЗИДЗППДОП, който е в пряка връзка с § 5е от ЗППДОПТ не противоречат на Конституцията.

III. Относно чл.12а от Закона за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 г., създаден с § 22, т.3 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗППОБП (ДВ, бр.12 от 1999 г.):

С отправеното до Конституционния съд искане се твърди, че чл.12а от Закона за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 г. (ЗУНК) е в противоречие с чл.19, ал.2, чл.84, т.2 и чл.98, т.12 от Конституцията на Република България.

По силата на новосъздадения текст на чл.12а от ЗУНК, Министерският съвет получава правомощието да отпише – изцяло или отчасти – задължения на търговски дружества към държавата, при условие, че след приватизационна сделка са приватизирани повече от 50 на сто от дяловете или акциите на дружеството.

При изясняването, дали и доколко новосъздаденият текст на чл.12а от ЗУНК противоречи на посочените текстове от Конституцията, следва да се изхожда от факта, че оспорваният законов текст представлява част от цялостната уредба, съдържаща се в този закон. В този смисъл е необходимо да бъде изяснен и разгледан и характерът на самите задължения, подлежащи на отписване. Несъмнено, с оглед разпоредбата на чл.1, ал.1 от ЗУНК, трябва да се има предвид, че задълженията, чието отписване е предвидено в чл.12а, не са възникнали първоначално като държавни. Това са задължения на юридически лица по необслужвани от тях кредити към търговски банки, които впоследствие са поети от държавата. Държавата встъпва в задълженията не на конкретно назовани юридически лица, а само на определен кръг, които отговарят на изискванията, посочени в ЗУНК. В този смисъл не смятаме, че чл.12а противоречи на чл.98, т.12 от Конституцията, тъй като съгласно този конституционен текст президентът опрощава несъбираеми държавни вземания на отделни лица, а не на определена от закона категория юридически лица.

Предвид факта, че отписването на тези задължения има отношение към приходната част на държавния бюджет, логично е да се направи изводът, че в правомощието на Народното събрание е, да реши дали да се събират или не определени държавни вземания и в тази връзка – да оправомощи със закон Министерския съвет да ги отпише като задължения към държавата. Този извод правим на основание конституционното правомощие на Народното събрание да приема държавния бюджет, регламентирано от чл.84, т.2 от Конституцията. На това конституционно основание, смятаме, че чл.12а от ЗУНК е в съответствие с чл.84, т.2 от Конституцията, а не че му противоречи. Изискване на Конституцията е държавният бюджет да се приема от Народното събрание, което в никаква степен не го ограничава, да оправомощи МС, при изрично определени със закон условия, да вземе решение за отписване на отделна категория държавни вземания.

Новосъздаденият текст на чл.12а от ЗУНК не противоречи и на чл.19, ал.2 от Конституцията, доколкото текстът създава условия на определен кръг юридически лица, след приватизационната сделка, да могат при определени със закона условия да осъществяват стопанска дейност в полза на интересите на цялото общество. Това законодателно решение е социално оправдано с оглед запазване на производството и на работните места, вместо ликвидацията на предприятията, които имат необслужвани кредити.

Предвид гореизложеното смятаме, че искането на народните представители за установяване на противоконституционността и несъответствието с международни договори, по които Република България е страна, на § 5д в частта му относно думите “или на неговия купувач” и на § 5е от Допълнителните разпоредби на ЗППДОБП, на § 17 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗППДОБП (ДВ, бр.12 от 1999 г.) и на чл.12а от Закона за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1999 г., е неоснователно и следва да бъде отхвърлено.

ПР,ПС,ВО/СС

МИНИСТЪР

ВАСИЛ ГОЦЕВ

